

De hemel en de aarde als getuigen

De combinatie 'de hemel en de aarde' komt 6 keer voor in de Tora. In heel Tenach 13 keer. De eerste keer al in Genesis 1:1, waar staat dat God ze maakt. In Genesis en Exodus wordt trouwens drie keer gezegd dat hemel en aarde door God gemaakt zijn. De drie keer dat de uitdrukking 'de hemel en de aarde' in Deuteronomium voorkomt roep God hen beide op tot getuigen. Zie Deuteronomium 4:26, 30:19 en 31:28. God heeft een verbond gesloten met Israël en dat zelf gedocumenteerd. Om dit contract rechtsgeldig te laten zijn worden hemel en aarde als getuigen opgeroepen.

De Joodse bijbelgeleerden Nahum M. Sarna en Umberto Cassuto schrijven in hun commentaren bij 'De Tien Woorden' in Exodus 20 dat de wetgeving in Exodus 20 en Deuteronomium 5 veel overeenkomsten vertonen met vazalverdragen zoals die destijds in het Midden-Oosten gesloten werden. Met name zijn er sterke overeenkomsten met contracten zoals die bij de Hethieten gesloten werden. (De Hethieten hadden een machtig koninkrijk tussen 1700 en 1200 voor de jaartelling in wat nu Turkije is).

Overeenkomsten tussen buiten-bijbelse verdragen en 'De Tien woorden':

Ze bestaan uit 6 delen: Een inleiding waarin de persoon die dit contract opstelt zich voorstelt. Daarna komt een historisch overzicht over de relatie tussen de partijen. Hierin worden vooral de gunsten die bewezen zijn aan de vazal genoemd. Dan volgen de bepalingen van het contract, die het belangrijkste deel van dit hele document vormen.

Er wordt gevraagd van de vazal een kopie van het document te bewaren, met het voorschrift dit publiekelijk op geregelde tijden voor te lezen.

Bij de Hethieten wordt een lange lijst met goden genoemd die als getuigen optreden.

Daarna het vermelden van vervloekingen en zegenspreuken, afhankelijk of men zich houdt aan het contract.

Het document moet bewaard worden.

En daarna moet het ook regelmatig voorgelezen worden.

Er zijn sterke overeenkomsten tussen zulke verdragen bij de Hethieten, en ook wel bij andere volken in die tijd in die regio, en het verbond bij de Sinai.

Alle bovengenoemde aspecten zien we terug in Exodus:

De Tien Woorden beginnen met het zich voorstellen van God: Ik ben de Heer jouw God. Dan komt een historische terugblik, waarbij de bevrijding uit Egypte op de voorgrond staat.

Daarop volgen de bepalingen: 'Je zult' en 'Je zult niet', de principes waarop de verhouding tussen God en zijn volk gegrond zijn.

Vervolgens de vervloekingen en zegenspreuken. Zie Leviticus 26 en Deuteronomium 28.

Het bewaren van het document wordt vermeld in Exodus 25:16.

En het op geregelde tijden voorlezen wordt vermeld in Deuteronomium 31: 10-13. Mozes had daar zelf al een begin mee gemaakt had in Exodus 24:7.

Een heel opmerkelijk verschil is 'de getuigen'. Bij de Hethieten zijn het de goden. In Tenach zijn het 'de hemel en de aarde', en deze worden beslist niet als goden gezien. De hemel is de woonplaats van God en de aarde die van de mensen. Er zijn geen andere getuigen nodig. God is er, de mensen zijn er en dat is genoeg: Psalm 115: 16: De hemel is de hemel van God en de aarde heeft hij aan de mensen gegeven.